

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniae, 1615

16. De eodem mortificando in spectandis rebus curiosis & imaginibus
inutilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48767)

vt ne vnus quidem ex vultu notitiam haberet, ipseque omnes commonefacere solitus erat, nisi cura & vigilantia illa ab omnibus vsurpetur, fieri non posse, quin detrimentum aliquod ab earum conuersatione capiatur, sicut ignem nemo ingredi possit, quin comburatur. Atque hoc studium omnium Sanctorum commune fuit, à noxijs rebus oculos auertere; probè enim nôrant, quàm ingens damnum incurrerent, quotquot iacturam facerent ihesauri gratiæ & castitatis, dein quantæ fraudes, doli & stratagemata in hoc genere à dæmone fingerentur, quantæque hõminis in tentationibus carnis superandis imbecillitas & fragilitas: contra verò, quàm insigne præsidium à castitate nobis esset ad omnes alias virtutes conseruandas & retinendas.

CAPVT XVI.

De mortificando affectu videndarum rerum curiosarum, ac imaginum inutilium, aliarumque rerum similium

Veræ virtutis studioso non est mortificare videndi facultatem in contuendis rebus cum periculo amittendæ gratiæ diuinæ coniun-

T 3   ctis,

atis, ut sunt, de quibus haecenus egi-
 mus, sed etiam in alijs, in quibus ob ig-
 norantiam vel negligentiam nostram
 leuior lapsus est, ut hoc amplius in vir-
 tutibus proficiamus, & meritum adau-
 geamus in caelis. Nam limites laudata
 visionis transgredimur, si oblectario-
 nis solius causa spectare velimus ma-
 gnifica & praecelara aedificia, vrbes, vasa
 aurea & argentea, hortos, animan-
 tia, imò si videre optemus tantum
 res curiosas, quae poenam potius affer-
 rant, quam voluptatem, ut duos inter se
 grauitè corrixantes, & mutuis se con-
 cidentes vulneribus, ut maleficos diris
 excruciatu tormentis, idèque nullo alio
 fine, quam ut sciamus, quid agatur no-
 ui. Vnde beatus Augustinus reprehendit
 artifices, qui ad illecebras oculorum
 innumerabilia varijs artibus addunt in-
 vestibus, calceamentis, vasis, picturis
 etiam, diuersisque figmentis, vsum
 necessarium atque moderatum & piam
 significationem longè transgredienti-
 bus: *Ego autem, inquit, resisto seductionibus
 oculorum, ne implicentur pedes mei, quibus
 ingredior viam meam, & erigo ad te inuisibiles
 oculos, ut tute euellas de laqueo pedes meos.*
 Et infra sigillatim accusat se quòd cu-
 riositate victus, licet non in circo, ta-
 men

*Lib 10. conf.
 c. 34.*

Cap. 35.

men in agro cum voluptate viderit canem insequentem leporem, vel araneam retibus suis irruentes muscas implicantem; & tandem exclamat: *quàm multis minutis & contemptibilibus rebus curiositas quotidie nostra tentatur, & quàm sepe labamur, quis enumerat?* Hæc Augustini doctrina vera est, quoties nulla necessitate utilitateve corporis vel animi proposita, voluptatem capimus ex rerum dictarum consideratione. Quod si autem homo ille oblectamento se pasceret, aut ad levandum animi mœrorem, aut ad mitigandos labores toleratos, aut ad capehendum aliquod documentum animæ fructuosum, tum illa aspectio omnis culpæ expers foret. Vnde idem Augustinus fatetur, si quando cum propensio naturalis, aut curiositas ad talia spectanda perpulisset, atque id advertisset, alterutrum è duobus fecisse: aut è re conspecta aliquam utilitatem spiritalem decerpisse, aut à visione cessavisse. Itaque quoties videmus nos ad res intuendas ferri sola cernendi voluptate, eam præcisam domino Deo offeramus: sin feramur, aut necessitate, aut proposito iustæ recreationis scopo, cor attollamus ad Deum, rogemusque vt

actionem nostram ad suam gloriam dirigat, efficiatque ut è re spectata fructum spiritalem impensius Deum amandi colligamus. Hoc totum paucis *Ser. de abdic.* verbis docuit sanctus Basilius cum ait: Cave ne sis curiosus, sed oculorum aspectum aquè ac auditum ac sermonem ex aqua, cum profectu inde consecutus

ro.
Hinc sequitur quantoperè conveniat tolli ab usum hoc seculo renouatum exprimendi ad viuum effigies hominum qui neque sanctitate, neque dignitate illustres extiterè. Pontificum & Regum possunt, vtrorumque enim recordatio & reuerentia ad ædificationem animorum proficua est, cæterorum, siue sint parentum, siue cognatorum, siue absentium, siue præsentium, haud scio, quæ coram Deo spiritualis possit esse utilitas, in quorum vita, neque singularis sanctitas aliqua, quam imitari possumus, eluxit, neque aliæ heroicę virtutes quæ publicè laudari queant. Verùm quia non omnes tanto lumine de cælo donati sunt, ut in hoc genere vanitatè aliquam agnoscant, operæpretium erit declarare, quanta damna pietatis verè studiosis ex hoc abusu nasci queant. Scriptura sacra idololatriæ initia inde sumpta

pta commemorat. *Acerbo, inquam, luctu Sap. 14.*
pater dolens citò sibi rapti filij fecit imaginem,
& illum, qui tunc quasi homo mortuus fuerat,
nunc tanquam Deum colere cepit, & consti-
tuit inter seruos suos sacra & sacrificia. Dein-
de interveniente tempore conualescente ini-
qua consuetudine, hic error tanquam lex cu-
stoditus est, & tyrannorum imperio coleban-
tur figmenta. Multitudo autem hominum ab-
ducta per speciem operis eum, qui ante tempus
tanquam homo honoratus fuerat, tunc Deum
estimauerunt. Quod ergo Ethnicis fuit i-
nitium & radix idololatriæ, id dæmon
nunc persuadet fidelibus, hoc est, vt sui,
& aliorum absentium morte defuncto-
rum imagines faciant: cuius abusus ex-
tirpandi meritò sufficiens causa esse de-
beret, quòd inde tantorum malorum fa-
ctum sit initium. Quamuis verò nunc
dæmon, vt olim, non possit fideles per-
trahere ad colendas tales imagines, ta-
men ad alia incommoda pertrahit vir-
tuti Christianæ contraria.

Etenim quorum effigies finguntur,
 illi valdè honorificum id sibi arbitran-
 tur, neque enim ignorant apud Roma-
 nos tum maximum honorem alicui de-
 latum, si statuam publicè in foro, vel a-
 lio loco ob res præclarè gestas meruis-
 set. Qui verò vident effigiem suam in

aula vel alio loco publico domus con-
 stitutā, vbi ab omnibus spectari possit,
 quid aliud pro fragilitate sua facere
 possunt, quā animo efferri, quōd in
 tanta sint veneratione? Sæpè vno verbo
 laudati extollimur, nonnunquam pre-
 tiosa veste insolescimus, quidni & ex-
 pressionē illa honorificā proprii vultus?
 Nā cū ferè elegantiori specie exprima-
 tur, viuaciori q; colore, habitu, & gestu
 quā reuera ipsi sint, quid aliud inde lu-
 crantur, quā vt magis sibi placeant, &
 amore sui inardescant? Adhęc cū totius
 vitæ Christianæ fundamentū consistat
 in contēptu rerum tēporalium, & cruce
 quam Christus nobis portandā impo-
 suit, dubiū non est, cum magno animæ
 damno honorē & laudem quæri in fra-
 gendis iconibus nostris vel alienis, mā-
 ximè si eorum sint, quos carnaliter di-
 lexerimus, quid enim aspectus talium
 iuuat nisi ad renouandam vel augen-
 dam flammam inordinatæ affectionis?
 Præterea non exigua videtur hoc abu-
 su iniuria fieri Sanctis, quorum ima-
 gines hactenus in ædibus v̄sitate fuere,
 tum vt in memoriam sanctissimā illo-
 rum vitam reuocarem, tum vt eos
 debito cultu venerarem, & auxilium
 eorundem implorarem: nunc au-
 tem

tém cum hominum non Sanctorum imagines exprimamus, & publicè spectandas proponamus, quid aliud facimus, quàm quòd exæquamus eos Sanctis? Etsi enim eas non colamus vt sanctorum, tamen eas æquè auro, argento, & coloribus expolimus, ac Sanctorum, æquè honorato & publico loco figimus, ac sanctorum: sic prorsus, vt multi domum ingressi ægrè diiudicare possint, si ne imago Sancti alicuius, vel alterius, quam fortè viderint, & si putent esse sancti, religiosum honorem illi per errorem deferant. Illud quoque non parum animæ nocet, quod tempus consumendum in contemplatione imaginis Sancti, vitæque eiusdem recolendæ, nullo fructu impendamus in consideranda forma & lineamenti hominis vulgaris & prophani. Hæc seruis Dei satis esse debent, vt huiusmodi icones à conspectu suo, aliorumque remoueant.

Ex dictis consequens est, seruum Dei, cum in publicum procedit, non debere in quosuis homines oculos conijcere, sed tantum in viam, quam iniuit, dirigere: nam sine causa huc illucque respectare curiositas est & vanitas. Nec seruo Dei nimium videri

T o de-

debet tali fræno coerceri, cum potius animi oculos exsaturare debeat in contemplanda pulchritudine, infinitaque Dei gloria; corporis verò, aspectu dulcissimo gloriosissimi corporis Domini nostri, benedictæque eius matris omniumque corporum pulcherrimorum aliquando resuscitandorum, & æterna immortalitatis corona donandorum. Quæ contemplatio iucundissima cum in omnem æternitatem duratura sit, meritò hic ad breue tempus oculos nostros ijs tantum rebus spectandis occupare debemus, quæ ratio suggererit; eoque promptius, quòd, vt sanctus Cyprianus annotavit, præter ea, quæ spectatoribus noxia sunt & inutilia, multa esse vtilia, quæ etiam in hac vita cum magna animi voluptate spectari possint. Possumus enim sine noxa oculos conijcere in pulcherrimam totius mundi fabricam, in claritatem, ortum, cursumque Solis, in globum Lunæ, variamque eius speciem & motum, in dierum noctiumque vicissitudines, in incrementa decremентаque temporum, in splendentium astrorum chorum, montibus collibusque, arboribus, floribus, & animantibus ornatam, in fontes & flumina, in maria toto

orbe

Lib. de spect.

orbe sparsa cum suis fluctibus, accessu & recessu, aerem cum nubibus & ventis, ac denique volucrum omnis generis & piscium infinitum exercitum. His Dei operibus, in quibus diuina eius prouidentia, potentia, sapientia, bonitasque mirabiliter elucet, contemplandis homo, vt se ad maiorem Dei notitiam & amorem inflammet, vacare potest. Quod si verò etiam oculis mentis, quod fit oratione mentali, lustrare velit Dei opera, tum veras delicias & voluptates offendet. Hæc omnia ille.

CAPVT XVII.

Quemadmodum mortificandus sit visus, quoad visiones & apparitiones, ne facile fides eis præstetur.

Sicut mortificamus intellectum, qui animi oculus est, non fidendo illi in multis, quæ tamen veritati congruentia videntur, vt diximus de mortificatione proprii iudicij; sic mortificare debemus oculos corporis, ne semper illis fidamus. Nam, vt visus non fallatur circa suum obiectum, & ratio dijudicet eum non falli, nonnullæ requiruntur conditiones, cuiusmodi sunt,

T 7   sani-